

Pauluse Kiri

Märts 2019
nr. 85

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Filiae Patriae – 30

Pühapäeval, 17. veebruaril tähistas naiskorporatsioon Filiae Patriae tegevuse taastamise 30 aastapäeva.

1989. aastal alustas korporatsioon taas oma tegevust lipu õnnistamisega Tartu Pauluse kirikus. Nüüd tulid nad samasse paika, et Jumalat tänada. Kuna tähtpäev sattus pühapäevale, sai sellest osa terve kogudus.

Vilistlase Valda Raua sõnul on Filiae Patriae olemuses esmatähtis hingeline puhtus. Seetõttu olid noored neid tulnud õigesse paika – üksnes Jumala abiga on võimalik hoida oma hing puhas. Tema loob meid seesmiselt uueks. Õpetaja Kristjan Luhamets rõhutas, et oluline on hoida hingelist puhtust, kuna muu kaob nagunii.

Kontrafaktuur Põltsamaa talvapäevadel

Tartlased andsid kontserdi kiriku-noorte talvapäevadel Põltsamaal.

1.-3. veebruaril kohtusid Põltsamaal ligi 130 noort kristlast üle terve Eesti. Talvapäevad annavad noortele hea võimaluse suhelda teiste omaealiste kristlastega, leida uusi sõpru ja olla ühiselt osaduses. Loomulikult ei puudunud ka seminarid, töötoad ja meeleolukad õhtuprogrammid. Peaesinejaks oli kristlik pop-rock bänd Good Weather Forecast Saksamaalt.

Laupäeva õhtuprogrammi üllatusesinejaks oli bänd, mis tegutseb Tartu Pauluse kirikus ja mille solist on koguduse õpetaja Kristjan Luhamets.

Basskitarri mängib Pauluse koguduse liige Ats Astover, löökpille Tartu Maarja koguduse liige Lea Hallik ja midiklaverit Kursi koguduse liige Meelis Olev. Bändi esimene etteaste oli 27. septembril 2018 Tartu Pauluse noortepäevadel.

Repertuaaris andsid tooni laulud, mis koosnesid vanast ja tuntud viisist ja uutest kristliku sisuga sõnadest. See pakkus kuulajale nii üllatust kui äratundmisrõõmu. Kontrafaktuuriks nimetatud meetodit on kiriku ajaloos palju kasutatud. Sellepärast kasutasid tartlased võimalust seda meelde tuletada ka tänastele noortele.

Diakoni eksam sooritatud

Teisipäeval, 19. veebruaril andsid kirikuvalitsuse ees diakonieksumi kuus inimest, sh Tartu Pauluse koguduse liige **Urmas Saupöld**.

Täna Urmas veel ei tea, kuhu teda tööle läkitatakse. Kutse on ta saanud mitmest kogudusest. Sündigu kõiges Jumala tahtmine!

Hommikune leerikool kutsub

Esimeses leeritunnis oli kokku 26 uut õppijat, 20 neist esmaspäeva õhtul ja 6 reede hommikul. Igale nädalale saab valida, kummal ajal tunnis osaleda.

Teadaolevalt ei ole meie koguduses varem nii vara hommikul leeritunde peetud, kuid muul ajal õppimise või tööga hõivatud inimestele on see hea võimalus. Esimesed osavõtjad olid kohal juba enne kella kaheksat. Tund algas kell 8:15.

Veel on võimalik leerikooliga liituda, sest kavas on ka järeltunnid neile, kes mõnest tunnist on puudunud.

Väärikad tartlased mahtusid kirikusse

Reedel, 1. märtsil kell 11 kogunesid Tartu eakad Pauluse kirikusse Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud kontsertaktusele. Peokõne pidas linnakirjanik Vahur Afanasjev ja muusikat tegi Kaunimate Aastate Vennaskond. Tervitusi ütlesid linna sotsiaal- ja tervishoiu osakonna juhataja Merle Liivak, Pauluse koguduse õpetaja Kristjan Luhamets, linnapea Urmas Klaas ja abilinnapea Mihkel Lees. Laua kattis restoran Entri. Kuna üritus oli tasuta, ei olnud teada, kui palju tuleb osavõtjaid. Igaks juhuks said lisatoolid välja otsitud. Siiski mahtusid kirikusse ära nii tuhat osavõtjat kui ka kevadine päike.

Arst-õppejõud ja koguduse liige räägib oma elust ja Jumala abist.

Palun räägi kõigepealt endast. Milline oli Sinu kodu ja lapsepõlv?

Olen 37-aastane. Olen sündinud ja kasvanud Tartus. Kasvasin koos vanema õe Hedi ja noorema venna Handoga. Meid kasvas suurema osa ajast ema üksinda, suved veetsime maal vanaema-vanaisa juures. Kui olin juba suur, sain endale veel kaks väikest venda, Karli ja Matthiase.

Kuidas möödus Sinu haridustee?

Kooliteed alustasin Tartu 16. Keskkoolis (praegune Kivilinna Gümnaasium), kuid 7. klassist läksin Treffneri gümnaasiumisse. Siis oli seal veel ka põhikooli osa. Keskkooli läbisin samuti Treffneris, reaalklassis. Seejärel otsustasin meditsiini õppida ja astusin arstiõppesse. Esialgu oli mu huvi meditsiini vastu pigem teaduslik. Tahtsin teada, kuidas täpselt inimese keha toimib, mind huvitas ka geneetika. Praktiseeriva arstina ma ennast alguses ette ei kujutanud. Neljanda kursuse praktiline olin kirurgilise onkoloogia osakonnas ja seal mu kirurgiahuvi ka alguse sai, praegu töötan samas osakonnas arst-õppejõuna. Pärast kuueaastast arsti põhiõpet jätkasin viieaastasest eriarstiõppes üldkirurgia residentuuris. Õppimine jätkub muidugi kogu elu, meditsiini muutub kiiresti ja eriala

Heigo Reima: Jumala peale võib alati loota

arengutega tuleb kursis olla. Lisaks olen praegu veel doktoriõppes ja uurin soolevähi ravikvaliteeti ja selle parandamise võimalusi Eestis.

Millist tööd oled teinud ja teed?

Eks nooremas eas sai taskuraha teenimiseks mitmeid töid tehtud. Olen turbarabas kive ja kände kokku korjanud, teinud linnavalitsusele liiklusstatistikat, teinud talutöid, müünud turul juurvilju, värvinud lasteaiaruume, osalenud koos tudengitest sõpruskonnaga arheoloogilistel väljakaevamistel Tallinnas Jaani-Seegi kalmistul. Olime siis esimese kursuse tudengid ja värsked teadmised inimskeleti kohta olid käepärast. Ülikooli ajal asusin tööle meditsiinis, algul hooldajana, seejärel meditsiiniõnena kardioloogia osakonnas ja kiirabis. Sellel ajal veel abiarstide süsteemi ei olnud. Residentuuri ajal töötasin TÜ kliinikumi erinevates kirurgiaosakondades. Saanud kätte üldkirurgi paberid, asusin tööle Viljandi haiglasse, kus teen tänini

veel valvetööd. Aasta hiljem sain töökoha Tartu Ülikooli

Kliinikumi kirurgilise onkoloogia osakonnas.

Välismaal töötanud ei ole, kuigi Soomes töötamine on minuealiste arstide seas vägagi populaarne.

Armastan Tartut ja olen üsna paikne.

Praegusel töökohal tegelen seeditrakti pahaloomuliste kasvaja kirurgilise raviga. Vähiravis on oluline paljude erialade hea koostöö. Kirurgia on siiski sageli ainus vähist tervenemist võimaldav ravimeetod. Olen oma erialavalikuga väga rahul, onkoloogilised operatsioonid on huvitavad, suur osa patsiente õnnestubki eluohtlikust haigusest terveks ravida ja neile hulk eluaastaid juurde võita. Kahjuks on ka patsiente, kelle aitamiseks saame vähe teha või kellel haigus tagasi tuleb. Selle maailma juurde kuuluvad haigused ja surm ning meditsiini võimalused on vahel siiski üsna piiratud.

Milline on Su enda perekond?

Kuidas oma abikaasaga tutvavaks said. Kui palju on lapsi?

Olen juba 11 aastat olnud abielus Katriniga, kes töötab sisehaiguste arstina. Nagu arstidest paaride puhul tüüpiline, tutvusime ülikoolis. Kohtusime esmakordselt meditsiini vene keele kursusel.

Meil on kolm last: Hugo sai äsja üheksa, Hendrik on kuuene ja väike Hilde alles kaheksakuune. Enamuse vabast ajast veedan pere ja lastega.

Millal ja kuidas jõudsid usuni Jumalasse? Mis ja millal tõi Sind Pauluse kirikusse?

Küllap olen tasapisi usus kasvanud. Ema võttis meid lastena kirikusse kaasa, käisime ka pühapäevakoolis. Usuküsimustele hakkasin rohkem mõtlema keskkooli ajal, kui koos õe Hediga käisime Pauluse koguduse noorteõhtutel ja kohtasime oma eeskujuga innustavaid, aktiivseid, särasilmseid kristlikke noori. Nendega sai käidud mitmetel väljasõitudel ja noortelaagrites, saime tutvavaks ka Kristjani, Katrini ja Eva-Liisaga. Seejärel saime koos Hediga ka ristitud ja leeritatud.

Veel on mind palju mõjutanud purjetamistreener Valdeko Säre, kes oli sügavalt usklik ja jumalakartlik mees. Ta korraldas üle 50 aasta suviti 2-nädalasi purjelaagreid Võrtsjärve ääres. Mäletan laagrihommikuid ja

õhtuid, mis algasid alati ühise palvega, kus sai palutud õnnestumist tulevastele ettevõtmistele, head tuult jne, kuid palve lõpus olid alati sõnad: „sündigu siiski kõiges sinu tahtmine! Aamen.” Valdeko töö on kindlasti toonud palju noori usule lähemale.

Kuidas Sa osaled koguduse elus?

Käin ikka jõudumööda jumalateenistustel, olen käinud piibliringis. Olen olnud koguduse nõukogus ja pidanud ka võõrmündri ametit. Lapsed käivad pühapäevakoolis. Meil on perekonniti läbikäimist teiste koguduse liikmetega. Kui vahel tunnen, et olen seoses töö- ja pereeluga kirikust veidi kaugenenud, püüan seda viga jällegi parandada.

Millised on olnud kõige olulisemad kogemused Sinu usuelus? Milliseid palvevastuseid oled kogunud?

Usuelust on muidugi eredalt mees

ristimine ja leeriõnnistamine, abiellumine, laste ristimised.

Hea on tunda, et sa ei ole elus rasketes olukordades üksi, vaid on Jumal, kelle peale võib alati loota. Paluge ja teile antakse! Palvetan vahel enne keerulist operatsiooni ja ka operatsiooni järel patsientide paranemise eest. Omaenda tarkusest ja osavusest ei piisa. Selleks, et töö head vilja kannaks, on ikka vaja Jumala õnnistust. Tunnen, et olen seda ka saanud, nii töös kui eraelus.

Tihti tekib soov palvetada ka mulle tundmatute inimeste eest, eriti siis, kui uudistest loen, et midagi koledat on juhtunud kusagil kauges maailmanurgas.

Mis kinnitab Sinu usku?

Usus püsimiseks on muidugi vajalik jumalasõna kuulmine, palvetamine ja osadus teiste kristlastega.

Kuigi on olnud ka raskemaid aegu, tunnen, et mind on Jumal õnnistanud armastava abikaasa ja toredate laste, heade sõprade ja huvitava tööga, kus lisaks rahateenimisele saan igapäevaselt ka inimesi aidata.

Mida sooviksid kogudusele öelda?

Otsige esiti jumalariiki, kõike muud antakse teile peale. Vist oleks paslik ka head tervist soovida. Loodan, et ei kohtu teiega oma osakonnas.

Milline on Sinu lemmikkirjakoht?

Mulle meeldib kirjakoht, mida Ema Teresa armastas tsiteerida: *Ja kuningas vastab neile: „Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete teinud mulle.”* (Mt 25,40). See on sõna, mida tuleks mees hoida siis, kui keegi vajab sinu abi.

Küsimusi esitas Fred Raju

„Kes purustab su pea, aga kelle kanda sa salvad.” (1Ms 3,15)

25. märtsil tähistab kristlik kirik paastumaarjapäeva ehk Issanda kuulutamise püha. Sel päeval meenutatakse ingel Gabrieli ilmumist neitsi Maarjale, kes kuulis sõnumit Jeesuse sündimisest ja vastas kuulekalt (Lk 1,26-38). Veel tänapäevalgi võib Naatsaretis külastada paika, kus pärimuse kohaselt ingel kõnetas Maarjat – paika, kus Sõna sai lihaks.

Kuid esimene ettekuulutus Kristuse sündimisest kõlas ammu enne ingli ilmumist Maarjale. Leiame selle Aadama ja Eeva pattulangemise loost, mil Jumal ütles maole: „Ma tõstan vihavaenu sinu ja naise vahele, sinu seemne ja tema seemne vahele, kes purustab su pea, aga kelle kanda sa salvad” (1Ms 3,15). Enne veel, kui inimesed hülgasid Eedeni rohuaia ja siirdusid patust pimestatud maailma, näitas Jumal neile ja kogu järgnevale inimsoole lootusekiirt.

Millest siis kõneleb nimetatud piiblisalm? Kirjakoha keskne sõna on *seeme*, kuna just see tähistab Jumala Poega Jeesust Kristust. Seda *seemet* kannab naine, kelleks Uue Testamendi valgel on jumalaema neitsi Maarja. Temast sündiv Poeg purustab mao ehk kuradi pea, võidab patu ja surma meelevalla. Kuna aga võit kuradi üle toimub kannatuste ja surma kaudu,

Eeva ja Maarja

tähendab see, et Kristustki lüüakse, tema kanda salvatakse. Sellest kirjutab apostel Paulus: „Ta alandas iseennast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani” (Fp 2,8).

Tähelepanu äratav sõnum vihavaenu tõstmisest mao seemne ja naise seemne vahel. Piiblist räägitakse vihast kahes mõttes. Esmalt saatana ja patust rikutud inimloomuse viha Jumala vastu. Selle viha alla satuvad needki, kes pääsevad meeleparanduse kaudu taas Jumala lähedusse.

Jeesus ju ütles: „Teie saate kõikide vihaalusteks minu nime pärast” (Mt 10,22). Teisalt aga kõneleb Piibel korduvalt ka Jumala vihast. Kui esimene viha tõuseb kurjuse ja pimeduse vallast, siis teine lähtub Jumala pühadusest ja tähendab leppimatut vastuseisu kõigele väärare. Konflikt kahe seemne vahel laheneb alles suurel kohtupäeval, nimetatud ka Issanda vihapäevaks, mil ülekohtused lähevad igavesse hukatusse, õiged aga igavesse ellu (Mt 25,46).

Kristlikus kunstis kujutatakse mõnikord purustatud peaga madu neitsi Maarja jala all. Seejuures hoiab Maarja süles Jeesust või on Poeg alles tema üsas. Mõistame, et Maarja ise pole mao pea purustaja, vaid seda teeb Kristus. Niisiis sümboliseerib Maarja võidukas jalg Jeesust, kes sündis neitsist ja tuli maailma tühistama kuradi tegusid (1Jh 3,8).

Paulus kirjutab: „Nõnda nagu kõik inimesed surevad Aadamas, nõnda tehakse kõik elavaks Kristuses” (1Kr 15,22). Võib ka öelda, et nagu Eeva sõnakuulmatus sünnitas surma, nii sünnitas Maarja kuulekus Elu Sõna, Jeesuse Kristuse. Haarames siis meiegi sellest Elust kinni!

MAREK ROOTS

Jumalateenistused

6. märts kell 17. Tuhkapäev ehk paastuaja algus.

10. märts kell 10.

17. märts kell 10.

24. märts kell 10.

25. märts kell 12 paastumaarjapäev ja küüditamise mälestuspäev.

31. märts kell 10.

7. aprill kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios ja Youtube keskkonnas.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil. Altarist vasakul seina ääres on uks ja teisel korrusel tuba kõige pisematele, kes on mängutoas koos vanemaga. Peegelpildis paremal on tuba, kus täiskasvanu jutustab lugu vastava pühapäeva teemal ning eakohasel moel osaletakse jumalateenistusel.

Pühapäevakool

Tunnid laupäeviti kell 11.00:

2–4 aastased (Kirsika Berit Reino)

5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I–II kl (Pirjo Roots ja Annely Tubin)

III–V klass (Anu Seppa)

VI–VIII klass (Katrin Luhamets ja Angela Ploomi)

Noorteõhtud

Reedeti kell 19 kiriku noortetoas, kui ei ole märgitud teisiti. Lähem info: Robert Bunder, tel 59110105.

8. märts, mänguõhtu

15. märts, teemaõhtu

22. märts, teemaõhtu

29. märts, noorteteenistus krüptis.

5. aprill, teemaõhtu

Uus leerikool

Kevadine leerikool on alanud. Veel on võimalik liituda kas esmaspäeviti kell 18.00 – 19.30 või reedeti 08.15 – 09.45. Leeripüha on 19. mail 2019. a.

Kooriproovid

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Naiskoor kolmapäeviti kell 18.15.

Lastekoos laupäeviti kell 10.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17. Piiskop Joel Luhamets selgitab Johannese ilmutuse raamatut ja õpetaja Marek Roots Pauluse kirja Galaatia kogudusele.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piibliringid:

E. 04. märts kell 17.00 (Liive)

P. 10. märts kell 11.30 (Juta)

E. 11. märts kell 17.00 (Liive)

T. 12. märts kell 17 (Merike)

T. 12. märts kell 17 (Merike)

R. 15. märts kell 18.00 (Aino)

E. 18. märts kell 17.00 (Liive)

P. 24. märts kell 11.30 (Juta)

E. 25. märts kell 17.00 (Liive)

T. 26. märts kell 17 (Merike)

R. 29. märts kell 18.00 (Aino)

E. 01. aprill kell 17.00 (Liive)

P. 07. aprill kell 11.30 (Juta)

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 7 420 258.

Liikmeannetusi (soovitav 1% sissetulekust) saab teha ülekandega (a/a EE282200221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supikööök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Suure Reede ristitee

19. aprillil kell 17 algab Peetri kiriku juurest palverännak peatustega Jaani, katoliku, Kolgata, Luuka, Maarja, Pauluse ja Salemi kirikus.

Kontserdid

P. 17. märts kell 18 vaimuliku muusika kammeransambel Voskresenije 18 liiget on pärit Venemaalt, Ukrainast, Saksamaalt ja Iisraelist. Kontsert on venekeelne. Tasuta.

K. 20. märts kell 19 Kanada Magee Keskkoooli kammerkoor ja orkester ning Tartu Noortekoos. Tasuta.

R. 05. aprill kell 18 „Ketsemani aia mõtisklused”. Vaheldumisi mõtisklused (Villu Jürjo) ja orelimuusika (Tuuliki Jürjo). Tasuta.

Sõnakuulutajate osaduspäev

Teisipäeval, 12. märtsil 2019. a.

Oodatud on kõik, kellel Jumala Sõna kuulutamine südames! Vajalik on eelnev registreerumine (osavõtutasu 10 eurot) hiljemalt 6. märtsiks.

KAVA:

09.00 ukseid on lahti ja kohv on soe.

10.00 tervitus ja alguspalve

(piiskop Joel Luhamets).

10.15 ettekanne „Kumb maa on kristlikum, kas Eesti või Rootsi?”

(õpetaja Patrik Göransson)

11.00 piiblitund „Pilaatuse

küsimus: mis on tõde?”

(õpetaja Aare Kimmel)

11.45 arutelu.

12.00 lõunasöök.

13.00 ettekanne „268 matust –

kuidas nii?”

(õpetaja Kristjan Luhamets).

13.45 ettekanne „Luterlikul

kirikul on tänasele noorele palju

anda” (stud theol Robert Bunder).

14.30 arutelu ja kohvilaud.

15.00 palvus armulauaga.

Erik Gross – 100

4. märtsil möödub sada aastat puhkpillimängija Erik Grossi sünnist.

Pärast teist maailmasõda, kui kiriku-elu vaikima sunniti, jäid pasunahelid vaid mälestuseks kiriku varemete vahel. Alles mitme aastakümne pärast ilmusid esimesed pillimehed, kes matustel mängimist alustasid.

Erik Gross (1919 – 2003) sai 1968. a. ülesandeks moodustada orkester oma töökoha juures. Ühtlasi hakkas ta organiseerima pillimehi ka matuste tarbeks. Esialgu tuli kirikus mängimisi harva ette, ka ülestõusmispüha hommikuti tornis mängimise tava oli katkenud. Ajapikku ja rahva elujärje paranedes kasvas nõudlus puhkpillimängijate järele. Igal kirikuõpetajal olid justkui oma pasunamed. Tuli kogudusse uus õpetaja, tulid temaga kaasa ka uued pillimehed. 1976. a. otsustas Pauluse koguduse juhatus osta kuus puhkpilli, et moodustada väike orkester, mis saadaks aeg-ajalt pühapäevast kirikulaulu.